

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **M. M.**,
skazanego z art. 200 § 1 k.k. w zb. z art. 201 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, w dniu 19 czerwca 2024 r.,
kasacji wniesionej przez obrońców skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 1335/23,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Starogardzie
z dnia 18 maja 2023 r., sygn. akt VII K 401/21,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanego M. M.;**
- 3. zwrócić skazanemu jedną opłatę od kasacji w kwocie 450
(czterystu pięćdziesięciu) złotych wobec uiszczenia jej
podwójnie.**

UZASADNIENIE

M. M. został oskarżony o to, że w okresie od 13 do 15 listopada 2020 roku w
L. doprowadził swojego małoletniego syna M. M. do obcowania płciowego w ten

sposób, że włożył do ust członka małoletniego oraz dotykał małoletniego po odbycie, czym działał na szkodę małoletniego, tj. o czyn z art. 200 § 1 k.k. w zb. z art. 201 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Stargardzie - VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Pyrzycach z dnia 18 maja 2023 r., sygn. akt VII K 401/21, przy zastosowaniu do całości wyroku ustawy karnej obowiązującej przed 1 stycznia 2023 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., uznano oskarżonego za winnego tego, że w okresie od 13 do 15 listopada 2020 roku w L. doprowadził swojego małoletniego - poniżej lat 15 – syna M. M. do obcowania płciowego w ten sposób, że włożył do ust członka małoletniego oraz dotykał małoletniego po odbycie, czym działał na szkodę małoletniego,

tj. przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. w zb. z art. 201 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za które – na podstawie art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. – wymierza mu karę 2 lat pozbawienia wolności. Ponadto, na podstawie art. 41 a § 2 i 4 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k., orzeczono wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu kontaktowania się oraz zbliżania się do pokrzywdzonego M. M. na odległość mniejszą niż 100 metrów na okres 3 lat od uprawomocnienia się wyroku:

Od tego wyroku apelację wnieśli obrońcy oskarżonego.

Adw. G. D. podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku (art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k.; art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k.; art. 167 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k.), błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku oraz rażącej niewspółmierności kary – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie M. M. od przypisanego mu czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy oskarżonego do ponownego rozpoznania w całości Sądowi I instancji, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie odmiennie co do istoty sprawy poprzez ustalenie, że czyn został popełniony 15 listopada 2020 r. oraz wymierzenie przy zastosowaniu art. 37 b KK kary 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym.

Kolejny w obrońców radca prawny J. P. podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, mających wpływ na treść wyroku (art. 410 k.p.k.; art. 7 k.p.k.; art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k.; art. 167 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k.; art. 201 k.p.k.; art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 195 k.p.k.), błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść oraz rażącej niewspółmierności kary – wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego M. M. od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie orzeczenie kary w przy zastosowania art. 36b k.k.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 1335/23, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Wyrok Sądu odwoławczego został zaskarżony kasacją przez obrońców skazanego w dwóch odrębnych pismach, przy czym przy wnoszeniu każdego z nich uiszczono opłatę od kasacji.

Adw. M. M. sformułował następujące zarzuty:

- I. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a to przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez naruszenie przez Sąd drugiej instancji reguły rzetelnej i wszechstronnej kontroli instancyjnej, skutkującej zaakceptowaniem orzeczenia Sądu pierwszej instancji, w wyniku czego nastąpiło przeniknięcie uchybień pierwszo-instancyjnych, na które zwrócono uwagę w zwykłym środku odwoławczym, do postępowania odwoławczego (efekt zaabsorbowania do orzeczenia *ad quem* uchybień popełnionych przez Sąd *ad quo*), a polegającą na całkowicie dowolnej ocenie znaczeniowej użytych przez pokrzywdzonego M. M. pojedynczych słów i całości jego wypowiedzi z dowolną interpretacją tych słów i wypowiedzi przeprowadzoną przez Sąd pierwszej i drugiej instancji, a które opisywały przebieg inkryminowanego zdarzenia, co w efekcie skutkowało jaskrawo błędnymi ustaleniami faktycznymi, dotyczącymi przebiegu zdarzenia, pomimo tego, że racjonalna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego ocena rzeczywistej relacji przedstawionej przez pokrzywdzonego czyni całe zdarzenie niemożliwym lub co najmniej nieprawdopodobnym, i co w związku z tym miało wpływ na treść wyroku,
- II. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. i 170 k.p.k. polegające

na przeprowadzeniu w sposób nienależyty kontroli instancyjnej poprawności orzeczenia i zaakceptowania w całości orzeczenia Sądu pierwszej instancji pomimo, że dotknięte było ono wadami, na które zwrócili uwagę obrońcy oskarżonego w złożonym środku odwoławczym, a które polegały na niezasadnym oddaleniu wniosków dowodowych w postaci:

- dopuszczenia dowodu z opinii biegłego neurologa, na okoliczność zaburzeń snu skazanego, łącznie z wykonaniem badania polisomnograficznego (badanie specyficzne zaburzeń snu), z takim uzasadnieniem Sądu pierwszej instancji, iż wniosek zmierzał do przedłużenia postępowania (art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k.), a następnie oddalenie tożsamego wniosku dowodowego przez Sąd odwoławczy z odmiennym uzasadnieniem, iż wnioskowany dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności, pomimo iż konieczność przeprowadzenia takiego dowodu, miała istotny wpływ na ocenę czy w sprawie nie wystąpiła okoliczność wyłączająca winę oskarżonego (art. 31 § 1 k.k.), a nadto dokonanie wadliwej oceny zgłoszonego wniosku dowodowego, przez pryzmat art. 170 k.p.k., zamiast przez pryzmat art. 197 § 1 k.p.k. (sięgnięcie po wiedzę specjalistyczną), co wywołało efekt przeniknięcia uchybień pierwszo-instancyjnych do postępowania odwoławczego, co miało wpływ na treść wyroku, albowiem przeprowadzenie wnioskowanego dowodu mogło skutkować zdecydowanie odmienną treścią końcowego orzeczenia,

III. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy a to art. 452 § 2 k.p.k. w zw. z art. 170 § 3 k.p.k., polegające na oddaleniu przez Sąd drugiej instancji nowych wniosków dowodowych obrońców, a zgłoszonych w apelacjach i na rozprawie w trybie art. 452 § 2 i 3 k.p.k., a to:

- dowodu z opinii biegłego psychiatry o specjalności zaburzeń snu, na okoliczność możliwości wystąpienia u oskarżonego zaburzeń podejmowania nieświadomych zachowań w fazie snu oraz u świadka M. M. zaburzeń polegających na przeżywaniu urojeń, które następnie utożsamiane są przez małoletniego z rzeczywistością,
- z dokumentacji medycznej Specjalistycznej Praktyki Lekarskiej S.,
- prywatnej opinii specjalisty psychiatry J. A., na okoliczność możliwości wystąpienia u M. M. marzeń sennych lub hipnagogii, poprzez oddalenie tych

wniosków na podstawie art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k., ze stwierdzeniem iż oferowane dowody są nieprzydatne do stwierdzenia określonych okoliczności, a nadto ocenę tych wniosków poprzez pryzmat przepisu art. 170 k.p.k., zamiast dokonania oceny w sposób prawidłowy tj. przez pryzmat art. 197 k.p.k. (biegły neurolog) lub art. 202 k.p.k., (biegły psychiatra) co miało oczywisty wpływ na treść wyroku, albowiem sąd mogąc pozyskać taką wiedzę specjalistyczną uniemożliwił wnioskodawcom wykazania okoliczności ekskulpujących skazanego, tj. oddalenie wniosku, który zmierzał do wykazania, iż czyn skazanego nie stanowił przestępstwa (art. 31 § 1 k.k.).

Wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu drugiej instancji, tj. Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 21 listopada 2023 r., oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji, tj. wyroku Sądu Rejonowego w Stargardzie Wydziału Zamiejscowego z siedzibą w Pyrzycach z dnia 18 maja 2023 r., sygn. VII K 401/21 i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Drugi z obrońców – adw. G. D. sformułował zarzut rażącego naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 6 k.p.k. w zw. z art. 422 § 1 k.p.k. w zw. z art. 423 § 2 k.p.k. w zw. z art. 425 § 1, 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 444 § 1 k.p.k., poprzez brak należytego rozpoznania przez Sąd Okręgowy sprawy zakończonej wydaniem wyroku pomimo złożenia w imieniu skazanego wniosku przez obrońcę w piśmie datowanym na 22 maja 2023 r. (k. 314) o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w Stargardzie w VII Zamiejscowym Wydziale Karnym z siedzibą w Pyrzycach z 18 maja 2023 r., a następnie o jego doręczenie również skazanemu (wówczas oskarżonemu) wraz z odpisem sentencji, który to wniosek nie został zrealizowany przez Sąd I instancji co skutkuje przyjęciem, że termin do wniesienia apelacji dla skazanego nie zaczął dotąd skutecznie biec, w wyniku czego skazany został faktycznie pozbawiony możliwości złożenia apelacji, w tym zgłoszenia wniosków dowodowych, a w konsekwencji doszło do fundamentalnego naruszenia prawa skazanego do obrony, którego osobiste realizowanie przez skazanego poprzez wniesiony w terminie środek odwoławczy mogło doprowadzić do wykazania okoliczności istotnych z punktu widzenia winy.

Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Stargardzie w całości i przekazanie sprawy skazanego do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości i przekazanie sprawy skazanego do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu podniesionego przez pierwszego ze wskazanych obrońców, w którym zakwestionowano jakość kontroli instancyjnej należy wskazać, że Sąd odwoławczy kompleksowo zweryfikował wiarygodność i samą treść zeznań pokrzywdzonego, analizując je w kontekście zeznań jego matki i babci, którym opowiedział o zdarzeniu oraz odwołując się do twierdzeń biegłej psycholog oraz prywatnej psycholog, do którego udała się z pokrzywdzonym jego matka, po zdarzeniu. Argumentacja obrońcy oskarżonego ma w tym zakresie niemal wyłącznie charakter polemiczny, nie przystając do wskazywanego w *petitum* kasacji zarzutu obrazy art. 433 § 2 k.p.k., tj. nierozpoznania wszystkich zarzutów apelacji. Jak wskazuje się w orzecznictwie: „o obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można mówić wówczas, gdy sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym albo gdy kontrola ta miała charakter iluzoryczny”. Analiza uzasadnienia kasacji nie pozostawia wątpliwości co do tego, że obrońca skazanego nie wykazał takiej wadliwości kontroli instancyjnej, koncentrując się na zaprezentowaniu własnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, co jawi się jako próba zdublowania kontroli instancyjnej, a czemu rzecz jasna nie służy postępowanie kasacyjne. Wyjątkiem może być argument, że Sąd odwoławczy nie odniósł się do wskazywanego w apelacji fragmentu transkrypcji przesłuchania pokrzywdzonego (z k. 39 akt), w którym stwierdził on, że skazany wsadził mu do odbytu całą dłoń, co jest niemożliwe i stoi w sprzeczności z ustaleniami Sądu pierwszej instancji. Zaniechanie to nie stanowi jednak rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i pozostaje bez znaczenia dla treści

zaskarżonego wyroku, albowiem nie podważa wiarygodności pokrzywdzonego, a tym samym pozostaje bez wpływu na ustalenia faktyczne w sprawie. Twierdzenia obrońcy wynikają z jego własnej interpretacji zdawkowych odpowiedzi pokrzywdzonego na zadawane niezbyt precyzyjne pytania, gdzie najpierw jest mowa o „pupie”, a dopiero potem o odbycie, co sprawia, że relacje procesowe pokrzywdzonego, przy uwzględnieniu tej różnicy można było uznać za logiczne a podawany przebieg zdarzenia za realny.

Bezzasadne w oczywistym stopniu są również dwa pozostałe zarzuty dotyczące oddalenia wniosków dowodowych obrony ukierunkowanych na wykazanie zaburzeń snu skazanego. Sąd odwoławczy trafnie wskazał, że w aktach sprawy znajduje się opinia biegłej neurolog uzupełniona o wyniki zleconych przez Sąd badań i dowód ten nie cechuje się brakiem logiki ani też nie zawiera sprzeczności.

Jeśli chodzi o pierwszy zarzut podniesiony w części kasacji sporządzonej przez adw. G. D., stwierdzić należy, że kwestia niedoręczenia M. M. odpisu uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji może być rozpatrywana jedynie jako uchybienie tego Sądu, a zatem nie sposób uznać, aby mogła ona stanowić podstawę kasacji, którą – co do zasady – stanowić może rażąca obraza przepisów prawa przez Sąd odwoławczy. Nawet jednak, gdyby potraktować ten zarzut jako wskazujący na zaniechanie Sądu *ad quem* wyjścia poza granice rozpoznawanego środa odwoławczego w trybie art. 440 k.p.k. w zw. z art. 423 § 2 k.p.k. w zw. z art. 422 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., to również i w tym kontekście kasacja jawi się jako oczywiście bezzasadna. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 9 czerwca 2006 r. (*IKP 10/06, OSNKW 2006/7-8/65, LEX nr 182914*) stwierdził wprawdzie, że: „wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku, złożony na podstawie art. 422 § 1 k.p.k. przez obrońcę oskarżonego, zobowiązuje sąd do doręczenia odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem na podstawie art. 423 § 2 k.p.k. temu obrońcy, chyba że z treści wniosku lub z innych okoliczności ujawnionych w sprawie wynika, iż odpis ten powinien być doręczony również albo wyłącznie oskarżonemu, ewentualnie także innemu obrońcy”, jednak w innym orzeczeniu uznał, że: „niedoręczenie oskarżonemu uzasadnienia wyroku nie stanowi rażącego naruszenia prawa – w sytuacji, gdy nie składał on osobistego wniosku o

uzasadnienie wyroku” (*wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2020 r., V KK 607/19, LEX nr 3200400*). Pogląd ten Sąd Najwyższy podziela również na gruncie niniejszej sprawy, skoro uzasadnienie wyroku Sądu *meriti* zostało doręczone wnioskującemu o to obrońcy oskarżonego.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k., obciążając skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego, zwracając mu jedną z dwóch uiszczonych przez każdego z obrońców opłat od kasacji.

[PGW]

[ms]